

ELŐFIZETÉS:
 Egész évre . . . 6 ft.
 Fel évre . . . 3 ft.
 Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
 illető küldemények a
 szerkesztőnek, anyagiak
 a lap tulajdonosnak kül-
 dendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:
 egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
 többszöri hirdetésnél olcsóbb.
 Nyitlér sora 25 kr.
 Bélyegdíj minder hirdetésnél
 30 kr.

A hirdetések Bittermann
 Nándor könyv- és könyvnyomdá-
 jában és a szerkesztőnél fogad-
 tatnak el.
 Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

A mostoha gyermek.

Tulajdonképpen nem is jó ez a cím, mert nem a gyermek mostoha, hanem az anya, a társadalom. A mellőzött, alig méltányolt irodalomról van szó, melylyel gyámjai, az állam és a társadalom — vagy legalább azok kellene, hogy legyenek — a lehető legmostohábbul bánnak el még akkor is, mikor mozdíthatnának az érdekében valamit.

A témát a legújabb méltánytalanság vette föl. A loyális főváros Ófelsége a magyar király 25 éves koronázási jubileumára alapítványokat tesz. Valami copfos bizottság csinálta azt az előterjesztést, mely szerint az alapítványokban minden művészet és ipar is részesül, csak az irodalom nem. Miért nem akarnak tudomást venni a magyar irodalomról? — az előtünk és a be nem avatottak előtt rejtély. Rosszakarat, szűkeklenség vagy tájékozatlanság szülje is ezt a feledékenységet, egyformán bűn ez, melyet maga ellen is elkövet az, aki megcselekszi.

Sajnálatos szomorú mellőzés, melynek egyéb hiányosságai mellett logikai okai sincsenek. Vagy tud-e hát voltaképpen valaki valami okot az ilyen gazdálkodás mentésére. Bizonyára nem. Ha az édes apa kitagadja azt a fiát, akinek ellene semmi bűne nincs, ez érthetetlen.

Egy kis összehasonlítás nem árt a testvérek között, már csak azért sem, hogy tisztába jöjjünk egymással.

Az elvont művészetek, melyek közé jelen esetben az irodalom is számít, akkor birnak igazi értékkel, ha megközelíthetők a nagy közönségre nézve is. Festők, szobrászok, zeneművészek sokkal távolabb állanak a publikumtól, mint az író. Amit termelnek, az nem az összesnek van megalkotva, hanem annak a néhány szerencsésnek, aki hozzáfér és gyönyörködhetik benne. Nem mindenki van olyan helyzetben, hogy szalonját eredeti képekkel és szobrokkal rakja meg, mert ahhoz sok pénz kell. Képtár alig van néhány az országban, s azok is csak bizonyos napok bizonyos óráiban láthatók s hozzáférhetlenségük miatt olyan könyvtárhoz hasonlíthatók, ahol a könyvek díszes, aranyozott sarkait szabad csak nézni s onnan lehet leolvasni a címet. A szobrok megrendelésre készülnek. Aki gyönyörűséget talál benne s pénze is van hozzá, az rendel vagy vásárol magának egyet s viszi magával oda, ahol legtöbbször csak nagyon kis

közönségnek lehet megközelíteni. Ez a mű, ami esetleg remek a maga nemében, már el van veszve a világra nézve. S így jár a másik is, meg a harmadik is, amit azután farag a művész. Ez a világ egy olyan panoráma, amibe csak ezekért lehet bejutni annak, aki gyönyörködni akar abban, amit odabenn látni lehet s a magas beléptidij mellett természetesen kevés a vendég is.

Ismertük el, hogy magára nemzetre, mely közvetve áldozatot hoz arra, hogy fenállhassanak ezek a művészetek, a tömeg izlésének, szellemi erejének, kritikájának fejlődésére nagyon kis behatással van ez a művészet. Egy banalis hasonlattal élve, olyan ez az élvezet, melyet a nagy masszára, a tömegre gyakorol, mint a csók — ablaküvegen keresztül. Megértetni sem képes magát teljesen, mert nagyon elvont légkörben mozog s csak egy bizonyos magasabb szellemi nivón álló osztály képes őszintén, igazán gyönyörködni benne.

Igy vagyunk a zenével is. Ezer ember közül egy hallotta Reményt s száz hallgatója közül csak egy gyönyörködött benne igazán. A többi is mondta, hogy: ah, ah, mily szépen játszik, de nem érezte. Egymást ámitják el ilyenkor az emberek, mindeniknek rosszul esnék bevallani, hogy a hangversenyterembe, vagy műcsarnokba lépve olyan világba jutott, amely számára idegen s hogy csak azért lépte át a küszöböt, mert úgy szokás.

Aki elolvassa e sorokat, ne értse félre. Nem elfogult ítélet ez és beigazolható. Ha értékről beszélünk, az alatt mindig azt kell érteni, ami mindnyájunkra nézve érték s aminek nemcsak az a hivatása, hogy nagy és lélekemelő gyönyörűséggel töltsön el keveseket, hanem hogy gyönyörűséget szerezzen mindenkinek, akinek intelligenciája és műveltsége annyi van, hogy gyönyörködni tud olyan valamiben, ami szellemi életét frissíti föl.

A szobrászat és festészet nem ilyen művészet. Nincs értéke *mindenkire*, csak a *némelyre*. Mondjuk úgy, hogy magasabb célokat szolgál, mintsem hogy szolgálatára lenne a tömegnek. Céljai eszményiek, elvontak, utánozza a természet, a Teremtő szép világát, de világosan beszélve kevés és drága példányban. Publikuma különleges. Meg tudja érteni és meg bírja fizetni. Terük óriás, az övék az egész művelt világ. Művészetük internacionális, nincs röghöz kötve, az eset és a véső minden nyelven beszél, s aki ezekkel

az eszközökkel teremt, azokat eltartja a maguk publikuma.

Nincsenek rászorulva annyira a támogatásra, mint a *mostoha gyermek*, az irodalom.

Ez szegényebb világban él, egy nyelven beszél, arasznyi téren mozog s könnyen megközelíthető azok által is, akiknek a festő és szobrász művészet remekeire még csak gondolni sem szabad. Ez a világ egy másik panoráma, melynek ajtajában öreg szürkekabátos ember hatosokért árulja a jegyet. Aki belép, az mindent láthat a bódében. A toll hatalmasabb eszköz, mint bármi más. Valóságos teremtő erő, mely rajzol, szinez, kidomborít, magyaráz, érthetővé teszi azt, ami kívül esik az olvasó látkörén, megközelíthetővé teszi a mélységet és a magasságot, mulattat, fölmagasztal, eszmét ad s átköltözteti az író lelkét az olvasó lelkébe. Céljai nem elvontak, hanem érthetőek, tiszták s értéke nem szorítkozik sem a gazdagra vagy szegényre külön-külön, nincs osztályhoz kötve, hanem univerzális s bizonybizony — nem is lehet e fölött vitázni — nagyobb erkölcsi hasznót hajt annak a nemzetnek, mely fönn tartja, mint bármely másik testvér.

A külföld, mely Munkácsy vagy Reményi nevével tisztelettel fordul felénk, leemeli kalapját akkor is, ha Jókairól, vagy valamelyik másik elismert magyar nagyságról van szó. A külföldre való vonatkozás sem lehet indok arra, hogy kitagadják a testvérek közül az irodalmat azok, akik gyámolíthatnák a maga gyöngeségében. S ha összekeresnek minden indokot a maguk álláspontjának igazolására, akkor sem lesz elfogadhatóvá az soha, mert az irodalom a maga produktív és univerzális becsében méltán tért követelhet magának, tért az irányadók szívében és jóindulatában is.

(A Sz. N. után közöljük e minden ízében találó s mindig alkalmoszerű cikket. S valóban ha Budapest fővárosa ily mostohán s érthetetlen könnyelműséggel mellőzte az irodalmat akkor, mikor más művészeti és foglalkozási ágakról a nap nagy jelentőségénél fogva szükségesnek tartotta megemlékezni, mennyivel inkább ráillik vidéki társadalmi életünk felfogására nézve az a találó jellemzés, hogy: „ügyvédre szükség van, mert perel; bíróra, mert ítél; kereskedőre, mert az vesz és elad; katonára, mert az verekszik helyettünk — de ki az ördögnek van szüksége íróra?” Alkalom kínálkozik, hogy Magyarország

A „BÁCSKA” tárcája.

Dal.

Búsán legel a kis csorda,
 Búsul szegény jó pásztora;
 Búsán fújja azt a nótát:
 Ne csalogass engem tovább;
 Ha megszállt hűtlen leány,
 Ne nézz többet már én reám,
 A szerelmed nem kell nekem,
 Ragyog csillag még az égen!

Hispanus.

A VASÁRNAP.

A francia forradalom idejében, mikor a republikánus naptár volt használatban — mely méter rendszer szerint a tizedik napot rendelte pihenő-szünnappal — a norman parasztok azt állították, hogy az ő barmaik a hetedik napot ismerik pihenő nappal és vonakodnak bevarni a tizediket.

A norman parasztoknak talán igazuk is volt. Nem tudom, vajjon ez a tény történelmileg való e, de annyit tudok, hogy bölcsészetiileg annak kell lennie. Mindenesetre, ha az ókrök nem ismerik is a vasárnapot, vannak kutyák, melyek nem tévednek benne.

„Az állatok érzelmi tehetősége” című kis könyvben olvasom a következőket Dubuc doktor aláírásával: Kutyámat csak vasárnap vihettem vadászni, mintán a többi napokon hivatalomban voltam elfoglalva.

A kutya szabadon volt a kertben; én minden reggel korán eltávoztam s miután tudta, hogy meg van tiltva neki engem elkísérni, nem is igen fáradt azután, hogy tölem elbucsuzzon; az első években vasárnap is így történt, amikor őt vadászni vittem; kénytelen valék őt az indulás percében a kertből előhívni.

De mikor elérte a nyolc, kilenc éves kort, — vadász szokásaim nem változván — meglepetve láttam, hogy minden vasárnap reggel — és csak vasárnap — az én kutyám már ott vár reám a kapu előtt. Egyéb napokon a kert valamelyik zugában volt, nem is láttam távozásomkor. Dubuc doktor ebből azt következteti, hogy a szám elvont fogalmát képes az állat megszerezni. Más-különbem nem tudná magának megmagyarázni olyan cselekedet szabályszerű elvégzését, mely csak minden hét napban ismétlődik.

Én nem osztom ezt a felfogást. Tapasztalás szerint — eltekintve a társadalmi és vallásos hagyományoktól s azon megszokástól melyeket létre hoztak — a vasárnap nem olyan nap, mint a többiek. Ez igaz úgy az emberekre, mint az állatokra nézve.

Azt mondhatni, hogy a levegő nem ugyanaz, hogy a hangoknak különös rezgést, a tárgyaknak kivételes — vasárnapi — szintik van.

Ugy látszik, ha az ember magába pillant, hogy egészen más módon él e napon, — egy átváltozott lélek virágzik ki észrevétlenül az emberi organizmus mélyében, amely huszonegy óráig érvényes, mint a retour kártyák: szombat estétől hétfő reggelig.

Jól értjük meg. Mikor azt mondom, hogy a vasárnap különös, titkos, de biztos jelek által megnyilatkozik; akkor nem beszélék csak arról, ami a civilizált világ közepén történik, a kereszténység körében, ahol a külső jelek egész serege: a műhelyek csendje, a gyárak pihenése, a sétálók vasárnapi ruhája, a harangok zúgása stb. stb. kényszerítik még a legszórakozottabbakat is, hogy megértsék, miszerint egy hét bevégződött s kezdődik a másik. Nagyon gyermekes volna az időt vesztegetni annak mutogatásával, hogy mind a munkások-

nak, kik csak e napon pihennek, mind a henyélőknek tudniok kell, hogy ez a vasárnap. Valóban behat hozták a vasárnap minden ablakon, minden érzéken, minden poroson keresztül s elutasíthatlanul befészkelte magát a fülekbe, a szemekbe s a lelkekbe.

De másutt — távol a műhelyektől, a taposott utaktól, messze a templomoktól, hol semmin se látszik külső változás a dolgok mozdulatlan jellegében; hol az idő szabályosan folyik le, minden jel, ugrás, s a napok elválasztása nélkül — a vasárnapot ott is ép úgy megérzi az ember.

Mollénés Pál hadi történeteinek egyikében beszéli, hogy a Sahara mélyében, a homok-océánnak egy pusztá vidékén többször tapasztalta ezt a különös érzelmét. Holott pedig semmi sem változott külsőleg. Az ég ugyanoly kegyetlen kék volt mint máskor, a föld ugyanoly vakító sárga színű. Ugyanazon nyomasztó csend nehezdedt beláthatatlan messzeségben a lihegő földre, alig zavarva meg olykor éhes tigrisek ordítása, s a nap hevében zümmögő rovarok kellemetlen zenéje által el kellett kezdeni — mint más napokon — ugyanazon bajtársakkal, ugyanazon veszélyekkel szemben az elmúlt nap keserves munkáját, melynek folytatása holnap következik. A legközelebbi torony valami száz kilométernyire volt észak felé a poros fűvényhalmokon túl.

És mégis megérezte az ember a vasárnapot a testében, a vérében is.

Különbem ugyan ilyent beszélnek a tengerészek is, nem pusztán az állami hajók tengerészei, mert azokon a vasárnapot szabályszerűen megünneplik, a kereskedelmi hajók matrózai s egész hosszú sora a felfedező utazóknak, a kiknek pedig nagy része — jegyezzük meg jól — vagy csökönyös skeptikus, vagy megrögzött istentagadó.

Én hiszek bizonyos organikus lengésben, az idegeknek és az agynak összhangzatos rytmusában. Hat napig egyféle módon vibráló (rezgünk) azután a le-

vidéki társadalmi helyrehozná azt, amit a főváros az irodalom ellen vétett s egyszersmind megmutatná, hogy bir érzékkel az írói toll iránt is, tudja, mit köszönhet annak az ország kulturájának egész fejlődésének — pedig köszön legalább is annyit, mint akármelyik más művészeti vagy foglalkozási ágának — ha nem szalasztaná el az alkalmat s módot találna a koronázás jubileumának 25-ik évfordulója alkalmával valamit tenni az irodalom érdekében.

A dolog sokkal egyszerűbb, mint a milyennek első pillanatra látszik. Ugy hisszük az ország városi és megyei törvényhatóságai a jelentős napot méltó módon meg fogják ünnepelni; a lejméltóbb pedig az lenne, ha az ünnepi költségek egy részét egy irodalmi alapítvány létesítésére ajánlák fel. Vegye kezébe az ügyet Bácsmege, mely vagyónál, intelligenciájánál, terjedelménél fogva hivatott ily nemes mozgalom vezetésére. — Idő még van, mert ha június 8-ig nem is lesz effectuálva a terv, elvi megállapodásra a rokon törvényhatóságokkal lehet jutni, — a részletes kivitel pedig későbbre lehet hagyni. Meg kell a rendkívüli közgyűlésen beszélni az ügyet s nem hisszük, hogy akadna törvényhatóság, mely ahozzá nem járulna. Vajha visszhangra találna felszólalásunk s minél hamarabb, minél többen hozzászóllának az ügyhöz, melynek megbeszélésére szívesen nyitunk lapunkban tért s melyre felkérjük t. lapíróinkat is. Ha odáig tudjuk vinni a dolgot, hogy társadalmunkban érdeklődést tudunk kelteni ez eszme iránt, úgy a jó ügy meg van nyerve. A szerkesztő.)

A „Bácsvanin“ és a pártok országos szervezése. A szerbek tudvaleg az alkotmányos élet kezdetétől fogva mindig nemzetiellenzék képzettek s csak is a legutóbb lezajlott képviselőválasztások alkalmával szakítva a negyedszázados áldás s gyűlölet-telen politikával, melynek legjobb erők estek áldozatul, tulnyomó részben a kormánypart táborához csatlakoztak. Hogy a szerb közvélemény e tekintetben mily alapos és józan változást ment át, bizonyítja azon tény, hogy a kilenc hazafias érdekmű szerb képviselő közül nyolc a kormánypart híve, míg csak egy, a zombori, — a véletlen események különös összefűzése folytán megválasztva — a nemzeti párt tagja. A szerbeknek higgadtabb gondolkodását tanúsítvén korrekten magatartásából kifolyólag a zombori „Bácsvanin“ mult vasárnapi számában azon figyelmeztető véleményének ad kifejezést, hogy a pártok országos szervezése alkalmával, a szerbek maradjanak meg állandóan és végleg azon egyedül helyes uton, amelyre a választások alatt — habár jelentékeny részük csakis mintegy ideiglenesen, tehát ad hoc, — léptek és mely hazafias uton, országos képviselőséjük névze számbelileg is kiváló eredménnyel küzdötték végig a választási harcot. Cikkét e szavakkal végezi: „ugy hisszük, hogy nekünk — szerbeknek — nem lesz nehézzé arra határozni el magunkat, hogy véglegesen maradjunk meg azon világos és reális ösvényen, a melyen — minden kilátás arra vall — kívánságaink tekintetében előnyösnek, szükségleteinkre vonatkozólag érdeklődést és a legkülönbözőbb gyűlölettel szemben védelmi támpontot fogunk találni.“

Az országgyűlés munkarendje. Mikor ér véget a költségvetés tárgyalása, midőn még a tárcák java részének és az appropriációs vitának, közbe pedig az újabb indennitőről szóló javaslatnak kell napirendre kerülnie, azt a dononai minden tudománya sem lenne képes megjósolni. — Megfogadják akasztani a budget-vitát a valutarendezés ügyében május havában előterjesztendő nagyfontosságú törvényjavaslatok, melyeknek sem előterjesztését, sem sürgős tárgyalását nem lehet elhalasztani, mivel a Reichsrath már készen áll e javas-

latok tárgyalására, a halogatás a sikert kockáztatná és mert végre a relációnak tervezett módon való megállapítása végett sem tűrnek e javaslatok tárgyalási halasztást. Egyelőre három javaslat fog a törvényhozás elé kerülni, u. m. a koronaérték behozataláról, a két állam közt létrejövő pénzügyi egyezmény beicikelyezéséről és végre a banktörvény módosításáról. Az államjegyek kibocsátását tárgyzó negyedik törvényjavaslat tárgyalása későbbre marad. Ha a valuta-javaslatok letárgyalattak, a törvényhozásnak egy igéret sürgős teljesítését kell végrehajtani s ez az állami tisztviselők fizetésének rendezése.

Helyi és megyei hírek.

Kormányképviselő. A vallás- és közoktatásügyi miniszter a gör. kel. szerb patriárka főhatósága alatt álló újvidéki főgimnáziumhoz Asbóth Oszkár dr. budapesti egyetemi tanárt nevezte ki az érettségi vizsgálatokra kormányképviselőül.

Kinevezés. Sándor Béla főispán ur Krusetz János törvényszéki írnokot, a megyéhez alszámvevővé nevezte ki.

Választás. Katymár községében irnokká Allaga Gergely választott meg.

Rendkívüli megyei közgyűlés. Megyénk törvényhatósága május hó 7-én rendkívüli közgyűlést tart, melynek legfontosabb tárgyát a koronázás 25 éves jubileuma alkalmából teendő intézkedések módjának megállapítása fogja képezni. Egypár sürgősebb ügy is fog e mellett tárgyalatni.

Katonai elszállásolás. A 4-ik hadtestparancsnokság kéri megyénket, hogy nem készülvén el időre a szabadkai lakotya, jelölje ki azon községeket, melyekben 1892, 1893-ik évben a katonaság elszállásolható lesz.

Portómentesség. Az erdei kibácsi ügyekben a szegény- és betegápolási alap javára fizetett pénzek küldésére portómentesség lett engedélyezve.

Nyugta. Alulírott zombori járási szolgabírószággal ezennel hivatalosan nyugtatja, hogy a felsővidéki inségesek javára a járása területéhez tartozó községekben eszközölt gyűjtés eredményét és pedig Bezdántól 47 frt 26 kr, Csenoplya 26 frt 65 kr, Gákova 12 frt 60 kr, Kernyaja 50 frt, Kolluth 24 frt 50 kr, Krusevlya 11 frt 15 kr, Ns.-Militics 14 frt, Ó-Szivac 13 frt 70 kr, Sztanisics községtől 28 frt 70 kr, összesen 228 frt 23 kr rendeltetési helyére juttatása céljából, a mai napon fentti szám alatt kelt jelentésével betérjesztette a vármegye alispánjához. Zombor, 1892. április hó 25. Főszolgabíró ht. dr. Széchenyi Tamás, szolgabíró.

Palics fürdő. Szabadka városának fürdőjében, Palicson, ez időnyre számos, a fürdő díszére való újítás van készülöben. Az eddigi építkezések költsége a 70 ezer frtot már meghaladja. — Most készítik az „aszfalt versenypályát“, mely a maga nemében ritkítja pártját s sportkörökben mindenfelé általános érdeklődést kelt annyira, hogy a tavaszi és nyári versenyekre már számos egyelt bejelentette részvételét. Egyzóval a fürdőidény alatt a közönségre kellemes meglepetések várnak.

Graf Sztapary. A kormányelnökről van szó, kit a széles és legmagasabb körökben is ismert, nyugtalan természetű Mandits Mária katymári lakos így keresztelt el. Jobban mondva a tollába jött így, hogy: Sztapary; a jó teremtsenek talán Sztapár lehetett az eszében. Azért mondjuk, hogy a tollába jött, mert Mandits Mária legutóbb beadott (s hányat adott be már eddig) kérvényében, mely a miniszterelnöknek szól — így titulálja őt. Kibácsi ügyben hozott jogerős határozat végrehajtásáról volt szó s ez nem tetszett sehogy sem Mandits Máriának, ki miut tudva van, nem egészen ismeretes a komor arcú kiriai bírák, monoklis miniszteri titkárok, sőt a miniszterek előtt sem. Ha már mindenütt elutasították, úgy a miniszter szívét iparkodott meglágyítani. A belügyminiszter egyszer már elutasította kegyelmi kérvényét; ezzel azonban nem érte be s még egyszer írt Graf Sztaparynak. Még a padlásra nevetni járókat is mosolyra indító levelében előadja, hogy miután előző kérvényét a miniszterelnök személyesen elfogadta, kíváncsi nyugtalanossággal várja elintézését, mert attól függ egész boldogsága. Ez a boldogság pedig abból álland, hogy valami közszendháborításért ne kelljen a rá rótt büntetést megsejvenedni. Végeztül a kezeit csokolja a kormányelnöknek s ezzel marad híve: Mandits Maria. A miniszterelnök persze újra leküldte a nevezetes levelet, amilyenhez hasonló levél a megválasztott megyei hatóságokhoz, hogy magyarázzák meg a „kegyelmezési“ mániában szenvedőnek, hogy jogerős kibácsi határozatot még Graf Sztapary sem oldhat fel. Mandits Mária buskomorságra esett s most látja csak, mily gyarló lény egy miniszterelnök is; utolsó kísérletkép készül fel a királyhoz.

Vörös május. Május elseje, ha nem is esik vasárnapra, vörös betűkkel van a szocialista munkások kalendáriumába írva. Ezt a napot szemelték ki maguknak, hogy demonstráljanak, hogy kifejtsek a munkások óhaját, a „háromszor 8“ at. Ezen a napon a nagyobb városokban veszedelmesebb tüntetések is szoktak lenni, melyeket a munkások lázongó elemei insceniroznak. Tehát jön a munus, de miféleképp csak a falon van, vagy tán még ott sincs. Hanem azért Zombor lakosságához is elküldte a belügyminiszter azt a körendeletet, hogy vörös májuskor, ha netán munkás-tüntetés, vagy zavargás esnék: az esetre ott van a katonaság, melynél megtették a szükséges intézkedéseket. No nálunk Zomborban ugyancsak papiroson maradunk. Ez az egy eset különben az, mikor az a jó, ha csak papiron van meg a rendelet s nem kell végrehajtani.

10,000 kgr. tengeri. Ismeretes olvasóink előtt, hogy Feketehegy községe a múlt hónapban tízezer kgr. tengerit gyűjtött és szállított az árvmegyei inségeseknek. Az inségbizottság elnökétől most érkezett meg a köszönő levél, mely így szól: T. c. községi Elüljárósnak Feketehegyen. Az árvmegyei inségesek részére küldött kegyes adományt, u. m. 10,000 kgr. tengerit még f. évi március hó 21-én vevén, midőn ezt ezennel elismerném, kötelességemnek tartom a jószívű adakozóknak és a t. községi elüljárósnak saját és az egész bizottság nevében is leghálás köszönetemet nyilvánítani. Árva-Váralján, 1892. évi április hó 17-én. Kubinyi s. k., választmány.

A goszpodincei határ tagosítási ügyben május hó 5-én, az ottani községben fog megtartatni a hitelesítési tárgyalás.

Klemm Jusztin †. Szerdán e hó 27. kisérték Zomborban örök nyugalomra a férfikorának delén elhunyt derék, testerős csendőrfőhadnagyot, Klemm Jusztint, ki egész odaadással élt farszót hivatásának még pedig nem kis eredménnyel. Csáláján kívül gyászba van bajtársainak, tisztelőinek és barátainak, — nagy vesztessége megyénk közbiztonságügyének, melynek oly lelkes és avatott őre volt. Az erőteljes, szálás és vasizumnak látszó férfi halála mély megdöbbenést okozott s temetésén mindenfelől a legnagyobb részvétnyilvánulást láttuk, a mi szolgáljon vigaszul a sujtott családnak. A koporsót, mely után egy honvédszázad haladt, városunk intelligenciájának sokasága követte. — Klemm Jusztinról egy fővárosi lap még a következőket írja: Az alföldi és bányási gonosztevők nagy örömmel fogadják majd ezt a szomorú hírt, mert senki úgy féken nem tudta őket tartani, mint ez a fardhatatlan, vaskezi ember. A Geiger-féle negyedmillió lopás részeseit is ő kutatta ki évekkal ezelőtt. Mint katonai vezér harcolt Königrátnél s a csata tüzeiben megmentette Károly Lajos főherceg életét. — A család által kiadott gyászjelentés így szól: Alulírottak szomorodott szívvel tudatják mind a rokonok, barátok és ismerősökkel, hogy forrón szeretett és felejtetlen férjem, illetve atya, fia, vő, testvér és sógor Klemm Jusztin m. kir. csendőrfőhadnagy szakaszparancsnok, a katonai érdem- és aranykereszt, továbbá a legénységi II. oszt. ezüst- és a hadi-érem tulajdonosának folyó hó 25-én délután 6 órakor hosszas szenvedés után életének 49. évében történt elhunytát. A boldogultnak bült tetemei folyó hó 27-én délelőtt fél 11 órakor fognak a bajai uti 436. számú házból a Szent Rókusról nevezett sírkertben örök nyugalomra tetetni. Az engesztelő szentmise áldozat pedig e hó 28-án délelőtt 9 órakor fog lelki üdvéért a helybeli róm. kath. templomban bemutatatni. Zombor, 1892. évi április hó 26-án. Áldás és béke lebegjen a feledhetlen drága halott hamvai felett! Klemm Jozsef, özvegye. Rózsa, Dezső, Sándor, Mariska és László, gyermekei. Öz. Klemm Katalin, édes anyja. Klemm István, fivér. Öz. Bokor Gusztávné és Berényi Frigyesné, nővérei. Öz. Jándó Anna, anyós. Klemm Istvánné, Kráml Mihályné és öz. Galinoyzkyné, sógoróni. Kráml Mihály és Berényi Frigyes, sógorai.

Versenyek. Az „Achilles sport-egylet és a szabadkai torna egylet“ május hó 1-én d. u. 3 1/2 órakor tartja meg ez évi nyilvános tavaszi viadalát. Nevezési zárnapp április hó 30-án d. u. 7 óra. A verseny programja, melyről jövő számunkban részletesen meg fogunk emlékezni, igen érdekes és állítólag totalizátor is fog működni. Együttal itt közöljük az ideai szabadkai verseny naptárt is: 1892. július hó 24. A mult évben elmaradt országos jegelű torna- és atletikai viadalok megtartása. Versenygyaloglás és velociped verseny Zentáról Palicsra. Július hó 31. Nemzetközi úszó versenyek és labdajátékok. Augusztus 7. Viadori és bajnoki küzdelmek. Augusztus 14. Csolnak versenyek. Okt. 2. Oszti versenyek Palicson. Okt. 9. Országúti versenyek Palicson. Összetett versenyek lovasok ellen. 1893. január és február hóban korszolya és vitorlásjátépal versenyek. Augusztus hó 15. Tavaszás Bécsből Budapestre. Nemzetközi jegelű.

Hírreves földink. Ez a hangzatos cím ha valakit, úgy Heim Lajos volt bécsi bankárt, újvidéki földinket méltán megilleti. Nem olyanról híres, aminek az utánzását nagyon ajánlani lehetne, de azért nem utolsó dolog az, ha valakit 280 rendbeli család büntetével, 89 család vétségével, 191 sikkasztás büntetével, 262 sikkasztás vétségével vádolnak. Heim Lajos volt bécsi bankár a „magasabb iskola“ szabályai szerint úzte a svindlit, migem belátta annak szükségét, hogy Bécsből látatlanul elpárologjon. Elkövette azonban azt az ügytelenséget, hogy nem Amerikába, hanem csupán Újvidékre szökött, aminek hallatára Lévy David névű kollegája bizonyára megvető gúnycakajra fakadna. A bécsi rendőrség csakhamar kipubaltotta Heim Lajos újvidéki tartózkodását és őt ott nyomban elfogatta. A monstre-pör elbírálására, tekintettel a vádolt újvidéki illetőségére, tulajdonképen az újvidéki törvényszék lett volna hivatalva, de mint hogy a tárgyalásra százával kell a bécsi tanukat beidézni, az igazságügyminiszter a Bécshez legközelebb eső pozsonyi törvényszéket delegálta a bűnygyben való eljárásra.

Műkedvelői előadás. Gombosról a következő meghívót vettük: Gomboson 1892. május 1-én Schmidt Mihály vendéglői helyiségeiben az árvmegyei inségesek javára színre kerül: „Az ajánlott levél.“ Vigjáték I felvonásban. Irta Eugene Labiche. Úgyelő Riszner. Személyek: Hortense, fiatal öz. v., Kelemen Regina k. a. Francine, komorna, Wagner Helén k. a. Carlene Hector, Morgenstern Ede ur. Fongasson, angol, Riszner József ur. Történik Párisban, Hortense szalonjában. — Ezt követi: „Virágfakadás.“ Eredeti vigjáték I felvonásban. Irta Muray Károly. Úgyelő Riszner. Személyek: Kovács Péter birtokos, Riszner József ur. Márta, neje, Riszner Józsefné urnó. Nelli, unokahuga, Wagner Helén k. a. Ödön, unokaöccse, Becker Palika. Laci, ügyvédjelölt, Csavrak Laci ur. Kati, szolgáló, Kelemen Regina k. a. Történik Kovácsék házában. — Beléptidij személyenként 80 kr. Gyermekek felét fizetik. Felülfizetések közönséggel fogadtatnak. Kezdeté pontban 7 órakor este. Az előadást tánc követi. A rendező bizottság: Berecz Károly elnök, Heitzmann György alelnök, Riszner József alelnök, dr. Polltzer Mór pénztáros, Csavrak Laci jegyző, Morgenstern Ede titkár.

A tiszai ármentesítő társulat. A P. H. írja: A bácsi tiszai ármentesítő társulat kebelében labra kapott visszás állapotok meggátlása, illetőleg megszüntetése céljából a m. kir. földmivelésügyi miniszterium Krisztinkovics miniszteri bizostt küldötte ki Zentára. A miniszteri bizost a polgármester által egybehívott értekezleten a miniszter nevében rosszaslást fejezte ki azon eljárás fölött, amelylyel a társulat teljesen indokolatlan és méltánytalan terheket rótt a kebelbeli községekre s az ily esetek jövőre való megakadályozásának céljából elhatározta a társulat feloszlását. Az értekezlet örömmel vette tudomásul a miniszter elhatározását, mert a társulat feloszlása már régtől fogva a város közönségének legfőbb óhaját képezte.

A „Kulai Dalárda“ 1892. évi április hó 30-án a kulai polgári olvasó-egylet helyiségeiben, a felsőmagyarországi inségesek javára műkedvelői előadással egybekötött ez idei II. alapszabályszerű dalestélyt rendezi. Músor: 1. Szentirmay Elemér: „Szivhullámok“ éneki a dalárda. 2. Kisfaludy Károly: „Karácsonyi éj“ szavalja Jakobsits Gyula ur. 3. Schmölter B. J.: „Az

27. kisérték
delén elem
lemm Juszt
ának még
gyászva van
nagy vesz
nek oly lel
és vasiznu
okozott s
yilvánulást
ládnak. A
városunk
Jusztinról
Az alföldi
dják majd
nem tudta
zú ember.
ő kutatta
olt König
roly Lajos
gyászjelen
vel tudat
kel, hogy
a fia, fiu,
csendőrfő
és arany
és a hadi
6 órákor
en történt
hó 27 én
6. számú
ők nyugá
pedig e hó
lybéli róm.
évi április
len drága
e. Rózsa,
zv. Klemm
zv. Bokor
zv. Jandó
né és özv.
yi Frigyes,
és a sza
2 órákor
Nevezési
ogramnja,
nk emlé
működni.
aptárt is:
os jellegű
nygalog
ulius hó
Augusz
sztus 14.
Palicson.
ett verse
ban kor
hó 15.
ggel.
cim ha
ujvidéki
s, aminek
zért nem
büntette
ntettével,
ajos volt
erint üzte
gy Bécs
n azt az
upán Uj
vid nevű
a. A bécsi
ujvidéki
monstre
illetősé
tt volna
ll a bécsi
shez leg
a a bün
övetkező
Schmidt
éségek
ék 1 fel
er. Sze
na k. a.
Hector,
r József
Ezt
onásban.
Kovács
Risznor
én k. a.
édjelölt,
na k. a.
nyként
zónettel
előadást
elnök,
ök, dr.
Morgen
A P. H.
ensztra
sterium
tára. A
tt érte
ki azon
olatlan
gekre s
céijából
römmel
ársulat
ek leg
ó 30 án
felső
adással
estélyét
lámok
nyí éj
: „Az

erdő alkonya“ éneki a dalárda. 4. Murai Károly:
Virágfakadás“ vigjáték egy felvonásban. Személyek:
Kovács Péter, Potzta Ferenc ur. Márta, neje, Szakácsy
Sándorné urölgy. Nelli, unokahuga, Ritter Anna k. a.
Ödön, unokacsöce, Petonszky Imre ur. Laci, Billitz
Bela ur. Kati, Till Zsófi k. a. Előadás után tánc. Kez
dete este 8 órákor.
Eljegyzés. Braunhoffner József rúc-militiesi tanító
eljegyezte Kalocsán Kákonyi Mihály leányát, Őrszike
kisasszonyt.
Színészet Apatinban. Apatinból arról érte
sítene, hogy Zoltán Gyula színigazgató, kinek jól szer
vezett társulatával az apatiniak teljesen meg vannak
elégedve, a napokban az árvamegyei inségek javára
„Nani“ c. népsziművet adatta elő. Színrekerültek ezen
felül: Híves, Nebántvirág, Údvöske, Megboldogult,
Subanc, Kis madaram stb. Apatini levelezőnk szerint,
az ottani publikum egybangu véleménye az, hogy ilyen
társulat Apatinban még nem volt. Az ambiciózus igazgató
mindent elkövet, hogy a közönség érdekeit kielégítse.
A tagok közül kiválnak: Zoltán Róza, Völgyi Katica,
Szigeti Mari, Zoltán Ilonka, Tolnay Julis, Sürkönyné
Judit, Molnár Eszti; férfiak: Zoltán Gyula, Sürköny
Alajos, Vibary Elemér, Tolnay Gyula, Fűredi Károly,
Somogyi Antal, Beranek karmester. Az apatiniak sok
élvezetes estét köszönnek a derék színigazgatónak s
buzgó társulatának.
Műkedvelői előadás. Prigl.-Szt. Ivánon folyó
hó 30-án az I. kaszinó helyiségében az árvamegyei in
ségek javára táncal egybekapcsolt zártkörű műked
velői előadást rendeznek. Kezdeté 8 órákor. Belépti
díj személyenként 50 kr. — Műsor: I. „Die Schlane Witwe.“
Eine Posse von August v. Kotzebue. Személyek: Frau
v. Rosendorf, eine junge, reiche Witwe, ifj. Wámoscher
Samuné urnó. Georg, deren Diener, Pfeifer József. Braut
weber: Herr v. Kuhwackel, ifj. Wámoscher Samu;
Major v. Bruduz, Nagy János; Konferenzrath v. Auwau,
Leitner Mihály. — II. „Az első férj.“ Vigjáték Bayertől.
Személyek: Blanchet nagykereskedő, Nagy János. Ar
senie, neje, Rezsny Ilona k. a. Victor, fia első férjétől,
Eckert Károly. Juliette, Blanchet unokahuga, Spanyol
Emma k. a. Bonin, Arsenie első férje, Leitner Mihály.
Halálozás. Stumpfögger Ede, volt bresztováci
aljegyző, folyó hó 23-án Budapesten elhunyt, testvérei
és rokonai e hó 25-én kísérték ki a rákosi temetőbe,
örök nyugalomra. Gyászolják: özvegye szül. Ellenbacher
Antónia, özv. Stumpfögger szül. Kémenczy Emma édes
anya, Stumpfögger férj. Purmann Emma, Stumpfögger
György, Stumpfögger férj. Rittner Bella, Stumpfögger
Mari és Stumpfögger Kálmán testvérei, Purmann Alajos
és Rittner György sógorai és Müller férj. Stumpfögger
Mari sógoránján kívül számos rokonai és barátjai.
Vizbe fullt molnárségéd. Suvák Sándor 14
éves szontai illetőségű molnárségéd Apatinban a Dunába
fulladt s ez ideig nem is sikerült őt feltalálni. Személy
leírása: termete alacsony, arca hosszú, haja barna;
eltűnésekor szürke nadrágot, szürke kabátot s tarka
inget viselt. Az arcáról különben már most rá nem ismer
nek a szerencsétlenre, a Duna hajjai rég kicserél
ték azt.
Ujdonságok az állatkertben. Az állatkertbe
a napokban érkezett meg a második állatszallítmány
érdekese és értékes állatokkal. Ebben a szállítmányban
vannak olyan állatok, melyek élve még Budapesten nem
váltak láthatók s általában csak igen ritka esetben jön
nek elő fogságban. Ilyen például a braziliai hangyászó
állat és a nem kevésbé érdekes oroszlan foka egy óriás
példánya. Az állatkert jelenleg nemcsak nagy emlősök,
de a legkritább fajú és érdekes madarakkal is gazdagon
el van látva. A két utolsó állatszallítmány vételára 8400
ft volt. Lapunk azon t. olvasóinak, akik a fővárosba
rándulnak, ajánljuk ezen igen érdekes állatgyűjtemény
megtekintését az állatkertben.
Művészet és irodalom.
**Krisztus istensége a modern ember
szellemében.** (Felhívás hívőkhez és hitetlenekhez.)
Ira Schmitt Jenő. Ára 1 frt. Révai Leó budapesti cég
kiadása. Neves filozófusunknak, a zombori születésű
Schmitt Jenő, ki pár év előtt egy, a Hegel féle bölcsé
szetről irt munkájával külföldön is feltűnést keltett s
pályadíjat is nyert, fent leirt című munkáját vettük. A
művet közelebb bővebben fogjuk ismertetni.
Pályázat odára. A m. tud. akadémia száz
arany jutalmat tűz ki a következő feladatra: „Kiván
tatik ódai költemény a magyar alkotmány visszaállítására
és I. Ferencz József megkoronázása negyedszázados
emléktünnepére.“ Határnap 1892. május 25. A pályaművek
idegen kézzel, tisztán írva, lapszámozva, köve legyenek s
a főm kített határnapig az akadémia főtükári hiva
talához címezve küldendők be; a szerző nevét, polgári
állását és lakhelyét tartalmazó pecsétes levélen ugyan
azon jellege álljon, mely a pályamű homlokán. A jutalmat
az akadémia I. osztályától kiküldendő háromtagú bíráló
bizottság véleményes jelentése alapján, a f. évi június
4-iki rendkívüli összes ülés itéli oda.
Német nyelvtanok. A Ney Ferenc féle német
nyelvtanból megjelent a tizenhetedik kiadás, teljesen
átdolgozva; az előadás módszere — az Ollendorf-féle —
nem változott ugyan, hanem a szabályok formulázása
szabatosabb, a példatár gazdagabb lett. Ára 1 frt;
kiadja Wodianer F. és Fiai.
Az Athenaeum Kézi Lexikona. A tudomá
nyok enciklopédiája különös tekintettel Magyarországra.
Szerkeszti Dr. Acsódy Ignác. Budapest, 1892. Tizenhar
madik fűzet. A népszerű s igazán nagy irányu elterje
desnek örvendő vállalat ez új fűzete az F. betűt foglalja
magában s a Faragó-Polytonosság hiány közti dus anyagot
közli. Ez a fűzet is szembetűnően bizonyítja, hogy a
Kézi Lexikon mily ügyesen tudja a nemzetközi és a
tisztán magyar tudományos anyag közötti helyes arányt
megtartani. Felőlel mindent, de mégis a legelső helyet
az foglalja el benne, ami magyar. A fűzet nagyobb
cikkei közül említendők a Fátra íjhegyeség, Faültetés,
Fauszt-monda, Fayence, Februári patens, Fedél, Fedezés,
Fedezet, Fegyelmi bíróság, Fehériszt, Fehérnye, Fejfájás,
Fejlődés, Feketesereg, Fekete tenger, Felbő, Felirásban,
Felső-Ansztria, Felsőábla, Felsővadás, Felsőzlamlás,
Fémjelzés, Fény, Fényképezés, Ferdinánd magyar kirá
lyok, Ferenc királyok, Ferenc csatorna, Ferenc József
koronás királyunk, Ferenc József föld, Ferenc József
intézet, Fertő tó, Fertőtelenítés, Fertőző betegség, Fes
tészet, a Finnországra vonatkozó számos cikk, Fiume,

Foederalismus, Forgalom, a Fogászatra vonatkozó számos
cikk, Főispán, Föld s a vele kapcsolatos cikkek
(számuk csak nem ötven) Folyó, stb. Ez is eléggé jelzi,
minő változatos az anyag, melyet a nagy diszszel kiáll
ított fűzet fölöl. Két igen szép melléklet is van hozzá
csatolva az egyik az Építészeti styelek harmadik és ne
gyedik tábláját adja 44 rajzzal, a másik, tisztán magyar
érdekű, pedig a hazánkba legutóbb visszakértült Corvin
Codexnek egy lapját mutatja be, mely bizonyára sok
ember vágyát elégíti ki, aki eddig a Corvinák szép
kiállításáról nem birt magának képet alkotni. Melegen
ajánljuk a közhasznú vállalatot a magyar közönség
támogatásába. Valóban nélkülözhetlen irodalmi segéd
eszközt nyer benne, mely utbaigazítást ad a közélet és
tudomány minden ágában. Megjelenik negyven kétheti,
három íves fűzetben s 1893. áprilisban teljesen be lesz
fejezve. Egy fűzet ára 30 kr. A legcélsebb 10—10
fűzetre 3 frtjával előfizetni, s a pénz az Athenaeum
kiadóhivatalához Budapestre küldendő. De megrendel
hető minden könyvkereskedésben is.
**Történelmi társulatunk.
Titkári jelentés.**
(Felolvastott a Bács-Bodrogh vármegyei történelmi társulat közgyű
lése alkalmával.)
Tisztelt közgyűlés!
A lefolyt 1891-ik év, mint a vármegyei történelmi
társulat fenállásának nyolcadik, a harmadik három évi
ciklus második éve, szinte nem volt kedvező a társulat
vagyona gyarapítására nézve, mert a tagok évi díja ismét
csak gyéren, a tagdíjak hátraléka pedig a társulati ügyész
nek a hátralékosok beklüdelésére tett felszólítása dacára
még gyérebben folyt be, és eredményre már azért sem
vezethetett, mert az alapszabályok 9. §-ának a künnlevő
követelések behajtására nézve rendelkezése hiányos
és oly költséges, hogy az sikeres eredményhez nem
vezethető, annak módosítása szükségessé válik.
A pártoló tagok száma a lefolyt évben csak dr.
Ognyanovics Illés orvos és szerb lapszerkesztővel szapo
rodott, ellenben több tagnak kilépése, halálózása és
valószínű kitérőlése által a most lefolyó évre annyira
megfogyand, hogy habár a működő tagok száma érin
tellenül is hagyható, a pártoló tagok száma minden
esetben 100-on alul leend.
Ennek következtében az átvizsgált évi számadások
szerint a múlt 1890-ik évi tőke, illetőleg pénztári ma
radék volt 315 ft, ehhez hozzáadva az 1891-ik évi
bevételek 322 ft 20 krt, az összes bevétel az év végével
volt 637 ft 20 kr, melyből levonva az évi kiadás 341
ft 95 krral, az 1891-ik év végével a pénztári maradék
a tőkékkel együtt 295 ft 25 kr.
Ez pedig tagdíj fejében befolyt a múlt évben 249
ft, jövő évi tülzetés fejében 21 ft, végre mint egyéb
járadékok 25 ft 25 kr, összesen tehát 295 ft 25 kr.
Ebből a takarékpénztárban elhelyezve van 255 ft
12 kr, a pénztárban pedig mint készpénz létezik 40
ft 13 kr.
Ezen szerény eredményű anyagi állapot felett csak
a társulatnak szellemi fejlődése vizagsthat, mely bi
zonyára idővel meghozandja gyümölcsét.
Ugyanis a társulatnak most lefolyó nyolcadik évé
ben két ténykörtlmény megérdemli különös figyelmünket,
mely a társulat szellemi haladására a legnagyobb befoly
ással leend, és pedig a vármegye régi levéltárának
rendezése, ugy a vármegye monografiájának megírása.
A vármegye alispánja, társulatunk érdemes elnöke
részéről még 1889-ik évi kezdeményezése folytán a vár
megye törvényhatósági bizottsága azon évi június 28-án
450. sz. a. hozott határozatával a régi, a szerbek által
szétűlt megyei levéltárak rendezését elrendelte, mely
határozata a helyigymintiszterium által is jóváhagyatván
és a kellő költségek is engedélyeztetvén, előbb Iványi
István, később dr. Dudás Gyula által a rendezés meg
is kezdetett, mely nem várt eredményhez vezetett, mert
dacára, hogy az egész levéltár feladatott, mindazáltal
az összekuszált iratok között régi és fontos okiratok és
egyéb más iratok fedeztetek fel, melyek a vármegye
multjára nézve nagy fontossággal bírnak.
A monografia megírását illetőleg pedig a vármegye
bizottsága múlt évi október 6-án nemcsak a monografiá
nak megírását határozta el, de költségeinek fedezése
tekintetéből 1/3-ot pótdíjra is vetett ki, egyszersmind egy
monografiát bizottságot nevezett, mely felügyelő és szer
kesztő bizottságot alakítand, melyre nézve a társulati
választmány az elnökség felhívására véleményes jelen
tését immár elkészítette és így az ügy jelenleg végleges
eldöntés alá jön.
A kultársulatok folyóirataira és évkönyveire nézve
van szerencsém jelenteni, hogy azok a társulat évkönyve
fűzeteivel folytonos cserében állanak és viszonyosan pon
tosan átküldtetnek.
Az adományokat illetőleg jelenthetem, hogy a gyűj
temények osztályai folytonosan szaporodnak. Különösen
a régészeti osztály örvendhet szaporodásnak, így Schwe
rer János társulati tag értékes praehistorikus edények
kel, dr. Thim József pedig ritka tengeri csiga kövestil
lésekkel, melyek a szalaukameni hegy csucsán találtak,
és melyek a sósvízű tenger egykori ottlétét bizonyítják,
szaporították a gyűjteményeket, azonfelül Thim
József három Titelen talált római érmet, Latinovits Géza
egy XX denáros Rákóczy-féle érmet, végül Husvéth
Károly egy bizanci érmet küldött be.
A beküldött könyvek közül felemlitem Budapest
fővárosnak küldeményét: A város régiségeinek 3. fűzetét,
továbbá a kovili zárda főnökének Gyorgyevics Mironnak
szerb nyelven irt klastroma történetét magában foglaló
monografiáját, mi annál örvendesebb, mert tanúságot
teszen, hogy a szerb írók is kezdenek magyarországi
történelmi tárgyakkal foglalkozni. Továbbá Bittermann
Nándor adományát, mely áll a „Bácska“ című lap 1891.
évi folyamának összes számaiból, ugy nyomdájában meg
jelent összes nyomtatványaiából. Végül megemlítem még
azon 24 centiméter magas cserép korszót, melyet Ulrich
Vince zombori építész küldött be a társulat gyűjteménye
részére. A korszó igen csinos alakú, tökéletesen ép és
valószínűleg török eredetű, találtatott az pedig a bezá
ráni uton a Weidinger-féle ház előtt, a sánc tisztítása,
illetőleg szabályozása alkalmával egy méternyi mélységben.
Záradékok van szerencsém még jelenteni, hogy a
társulat múzeumi helyiségét, mely a megye székháza
földszintén van, fölcserelelndi egy másik tágasabb helyi
séggel, mely a székház északkeleti sarka második eme
letén létezik.

Minekeltőzt jelentésemet befejeztem volna, nem
hallgathatom el köszönetem kifejezni a magam, mint a
társulat nevében is azon lelkes kis körnek, mely a nagy
közönség közönye közepette is nem szűnt meg ernye
detlen buzgalommal működni a megyei történelem terén
és a mennyire lehetséges, annak multját felideríteni, és így
lehetővé tette, hogy a társulat évkönyveinek tartalomdus
fűzetei egész éven át megjelenhettek.
Zomborban, 1892. évi ápril 19-én.
Grosschmid Gábor,
titkár.
Közgazdaság.
Magyarország kereskedői és iparosai.
A kereskedelemügyi miniszter elrendelte, hogy az orsz.
statisztikai hivatal, a kamarák közreműködése mellett,
a hazai kereskedők és iparosokról megbízható címtárt
készítsen. A címtár, mely már folyó évi május havában
fog megjelenni, az első teljes, Magyarország összes ke
reskedőinek és iparűzőinek nevét és pontos címét tar
talmazó címtár lesz. A könyvre, melynek csinos kiáll
ításban, 15 frt lesz a bolti ára, már most elő lehet fizetni
tiz (10) forint előfizetési áron a „Kereskedők Lapja“
kiadóhivatalában (Budapest, Erzsébet-körút).
**Vasárnapi munkaszünet és a dohány
tőzsdék.** A szegedi keresk. és iparkamara legutóbbi
ülésén a szegedi dohánytőzsdéseknek az üzleteik vasár
és tünneppnap ellátását illetőleg kiadott legújabb pénzügy
miniszteri rendelet oly irányu módosításra vonatkozó
kérvényük került napirendre, miszerint tüzletheységeiket
vasár- és tünneppnapokon télen d. u. 4, nyáron pedig d.
u. 6 órától kezdve zárva tarthassák. A kamara a kére
lemnek a pénzügyminiszterhez való felterjesztését határo
zta el.
Nyári menetrend a Dunán. A Duna gőz
hajózási társaság a következőkről értesít bennünket:
Folyó évi május hó 1-ével életbe lép a posta- és
személyszállítóhajók nyári menetrendje. E menetrend
szerint Passzau Linz, Linz-Bécs, Bécs-Budapest, Komá
rom Budapest, Nagymaros és Budapest, Budapest-Zimony-
Orsova között naponként, Bécs-Budapest-Zimony-Orsova-
Turn Szeverin és Galac közt hetenkint háromszor,
Zimony-Titel Szeged közt hetenkint hatszor, Szeged Szol
nok közt hetenkint háromszor, a Száván Szekovác-Bel
grád és Zimony közt hetenkint kétszer és Belgrád Sabác
közt hetenkint háromszor fognak személyszállító hajók
közlekedni. Az Aldunán Galac-Tulcsa és Iszmail közt
hetenkint 3, Galac-Odessza közt hetenkint 1 és Galac
és Batum közt hónaponta 2 hajó fordul meg. E fent
felsorolt hosszujáratu hajókon kívül Melk-Stein közt
(június 1-étől Grein-Melk-Stein közt is) a bécsi Duna
csatornában, Budapest főváros határában, Zimony-Belgrád-
Pancsova és Braila-Galac között még helyihajók is
közlekednek. Bővebb adatok a nagy nyári menetrendben
találhatók, a mely kívánatra az érdeklődőknek díjtalanul
küldetik meg. Menetrendek és menetdíjak tekintetében
egyébiránt a budapesti forgalmi igazgatóság készségesen
ad részletes felvilágosítást.
Szerkesztői üzenetek.
G—a. Sajnálattunkra s hirt nem közölhetjük. Azon ünneppéyes
egyházi aktus, szivesen elismerjük, nagy fontosságú, lélekemelő lehe
tett egy a résztvevőkre mint családokra s az ott jelenvőakra is, de
közönségek — nem érdekelvén a közönséget — nincs értelme. Nekünk
arról kell írni, ami az egész publikumot s nem arról, ami csak nagyon
kis kört érdekel. Mást szivesen veszünk.
Olgának. Azt írja, hogy a fordítás hüen van lefordítva. S
ez a baj, mert az ön fordítása egyszerűen nem magyarul van írva, —
annyira hű az eredetihez. Nagy különbség van a között, ha valami
„hüen“ van fordítva és ha a fordítás hüen adja vissza az eredetit.
Az első ridigen keresztülvíve sehol sem jó, a verseknél meg egész
hasznavehetetlenné teszi a fordítást. A második kell. Azaz: hüen vissza
adni az eredeti gondolatmenetét, kifejezéseit, szívet, rezgését, a for
dításul használt nyelv sajátos gondolatbeli és szóffizési jelleg
zetességeivel. Erre tessék figyelemmel lenni. Így — a különben annyira
eredeti — rossz fordítása élvezhetlen.
**Naptár.
Április.**

Időjárati és ünnepi nap	Katholikus nap	Protestáns nap	Görög-orosz nap
29 Pént.	Jéz. g. és sz. P. Sibilla	17 Sim., Agap.	
30 Szomb.	Sz. Katal. sz. Eutróp.	18 János szerz.	
1 Vas.	B 2 Mis. F. J. a. B 2 Past. b.	19 D 2 János	
2 Hétfő	Athanáz hv. c. Zsigmond	20 T. Tivadar	
3 Kedd	Sz. + feltalál.	Sz. + feltalál.	21 Január

Felölös szerkesztő:
Dr. BALOGHY ERNŐ,
köz- és váltó-ügyvéd.
Laptulajdonos és kiadó
BITTERMANN NÁNDOR.
NYILTTÉR.)*
Van szerencsénk ügyfeleinket tisztelettel ér
tesíteni, hogy társulatunk zombori főigynökségé
vel Rombay Dezső urat biztuk meg. A zombori
főigynökség helyisége
Trefort-utca, Csarsch-féle ház,
ahol mindennemű biztosítás és biztosítási-díj fizetés
eszközölhető.
Midőn ezt a n. é. közönség becses tudomá
sára hozzuk, tisztelettel fölkérjük, hogy zombori fő
igynökségünket kegyes támogatásában részesítse.
A bécsi biztosító társaság elfogad tűz-, szál
lítvány-, jégkár- és életbiztosításokat.
A Gazdasági Egyesület tagjainak nagy
kedvezmény.
A bécsi biztosító társaság igazgatósága.
*) Az e rovatban közlöttéért nem vállal felelősséget a szerk.

HIRDETÉSEK.

COGNAC

gróf KEGLEVICH ISTVAN Promontor
eredeti töltésű palackokban mindenütt kapható.
Ezen gyár, mely 1882-ik évben alapított, az osztrák-magyar monarchiában a legjelentékenyebb az összes kiállításokon, melyeken versenyzett, kizárólag csak a legmagasabb kitüntésekben részesült. A gyárnak forgalomban levő minőségei u. m.:
* * * * * és * * * * *
nemcsak kitűnő élvezeti ital gyanánt vannak elismerve, hanem orvosi tekintélyek által is, gyomor-, tüdő-, mell- és fertőző-betegségeknél, legjobb óvszerként ajánlatnak. 5-1

392. szám.
1892.

Pályázati hirdetmény.

Alulírott község elöljárósága részéről ezennel köz-
birré tétetik, miszerint leköszönés folytán üresedésbe jött
rendőri állásra ezennel pályázat nyitattik.
Javadalmazás évi 210 frt utólagos havi részletekben.

Feltételek:

- a) Magyar honpolgárság;
 - b) fedhetlen előélet;
 - c) 60 éven túl nem haladott életkor;
 - d) kiszolgált katonák, volt csendőrök és rendőrök előnyben részesülnek;
 - e) a ruházatot saját költségén tartozik beszerezni.
- A kellően felszerelt kérvények **folyó évi május hó 15-ig** az új-jelű tekintetes főszolgabíró-ság-hoz küldendők, mert később érkezők figyelembe vétetni nem fognak.

Kelt Glozsánban, 1892. évi ápril hó 25-én.

Kekezovich Máttyás, **Fekete János,**
jegyző. 3-1 bíró.

468. szám.
1892.

Bérbeadási hirdetmény.

Uj-Szivac község elöljárósága részéről közbirré tétetik, hogy a községi nagyvendéglő épület, mely 9 szoba, 2 konyha, 2 istálló, 2 pince, 1 felszer, jégverem és padlásból, a hozzátartozó udvar és kertből és a leltár mellett átveendő ingóssággal együtt 521 frt évi kiküldési ár mellett; továbbá ugyanazon épületben levő mézarszék jégveremmel 50 frt évi kiküldési ár mellett **1892. évi május hó 15-én, délután 3 órakor,** Uj-Szivac község-házánál három egymásután következő évre és pedig 1893. évi január hó 1-től 1895. évi december hó 31-ig szóbeli árverés útján külön-külön bérbe fog adni, melyre azonban az árverés megkezdése előtt kellő bánatpénzzel ellátott írásbeli zárt ajánlatok is elfogadhatók.

Árverezni óhajtok kötelesek a megállapított 521 frtnak, illetve 50 forintnak 10% át készpénzben, vagy óvadékképes papírban bánatpénzzel az árverés megkezdése előtt letenni.

Az árverési feltételek Uj-Szivac község elöljáróságánál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.
Uj-Szivac, 1892. évi ápril hó 23-án.

A községi elöljáróság.

925. szám.
kig. 1892.

Pályázat.

Lemondás folytán Mohol községében fej-
ként 200 frt évi fizetés és 20 frt ruhailetmény-
nyel javadalmazott 2 rendőri állás megüresedvén,
minek folytán felhivatnak mindazok, kik ezen
állást elnyerni óhajtják, hogy kérvényeiket alul-
írott elöljáróságnál **1892. évi május hó 10-ig** beadják.

A kérvényezők igazolni tartoznak, hogy:

- a) magyar állampolgárok;
- b) védkötelezettségüknek eleget tettek;
- c) feddhetlen előéletű- és magaviseletűek;
- d) teljesen egészségesek;
- e) írni olvasni tudnak, a magyar és szerb nyelvet bírják.

Moholon, 1892. április 21-én.

Mikosevits Antal, **Vén Ferenc,**
jegyző. 3-2 bíró.

1932. szám.
kig. 1892.

Pályázat.

Ó-Becse községében ujonnan rendszeresített község orvosi állásra ezennel pályázatot nyitok és felhívom az ezen állást elnyerni óhajtókat, hogy az 1883. I. t. c. és az 1876. évi XIV. t. cikk értelmében képeasságukat és eddigi működésüket igazoló bizonyítványokkal felszerelt kérvényeiket **folyó évi május hó 10-ig** benyújtják.

Évi fizetés 600 frt; látogatási díj nappal 50 kr., éjjel 1 frt.

Ó-Becsen, 1892. ápril 10-én.

GOMBOS BÉLA,
főszolgabíró. 3-3

HARKÁNYI GYÓGYFÜRDŐ

(Magyarország, Baranyavármegye.)

Fürdő idény május 1-től szeptember 30-ig.

Az osztrák-magyar birodalomnak ezen vizgazdag, legmelegebb s legerősebb kénforrása a legsikeresebb gyógyeredmények által hirnevét már megállapította, amit igazol az évről-évre szaporodó vendégek száma.

Ezen 62.5 és 63.8 C. fokú természetes ártézi kénforrások kitűnő gyógyítási hatással bírnak: csúzos, görvély, idült bőrküütegekre, aranyér, női bántalmakra, fogam-
zási hiányok, sebzések, daganatok és híganyos gyógyszerek által okozott mér-
gezésekre; továbbá máj, lép, általában mirigy-daganatokra, nehéz hallás, idült
szembajok s ivarszervi bántalmak ellen.

Az utazásra ajánlható a Budapest-pécsi vasut, vagy déli vasut Budapest-Kanizsa-
barcsi vonala, állomás: Pécs; alföldi vasut Eszéken át Villányig. Mohács-pécsi vasut,
állomás: Villány.

Posta- és távirda-állomás.

Bővebb fölvilágosítást a legnagyobb készséggel nyújt **dr. Heller József** rendelő
fürdő orvos s özv. **Blümel Ferencné** bérlő.

Harkány, 1892. április hó.

6-2

A FÜRDŐ IGAZGATÓSÁG.

Állást keres.

Műkerfész, 28 éves, nős, gyermek-
telen, ki uradalomnál több év óta mű-
ködik, a kerfészeti minden ágában
járfas, f. évi október elsejére állást
keres. 2-1

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrogh vármegye Kupuzsina községében le-
köszönés folytán üresedésbe jött s 300 frt évi fizetéssel
javadalmazott községi rendőrvetési állásra ezennel pá-
lyázat hirdettetik.

Felhivatnak, kik ezen javadalmazással ellátott állást
elnyerni óhajtják, hogy kérvényeiket **folyó évi május
hó 6-ig** alulírott elöljárónál nyújtásuk be.

Pályázók a kérvényben igazolni tartoznak:

- 1. hogy magyar honpolgárok;
- 2. védkötelezettségüknek megfeleleltek, 24 ik élet-
évüket betöltötték, a 60 at pedig el nem érték;
- 3. feddhetlen erkölcsű és teljesen rovatlan elő-
életűek;
- 4. teljesen egészségesek;
- 5. a magyar nyelvnek szó és írásban való oly tö-
kéletes bírása, hogy az előirt írásbeli teendőket biztosan
végezhessék.

Az alkalmazásnál elsőbbség adatik:

- a) az 1873. évi II. t. c. értelmében kedvezménye-
zett altisztek s kiszolgált állami csendőröknek;
 - b) a hadsereg és honvédségnél kiszolgált egyé-
neknek;
 - c) kifogás nélkül rendőrségi szolgálatban (nem
felelősi minőségben) alkalmazásban állott egyéneknek.
- A megkívántó ruházatot a megválasztott sajátjából
tartozik beszerezni.

Kupuzsinán, 1892. évi ápril hó 21-én.

Török Endre, **Guzsvány Antal,**
jegyző. 2-2 bíró

353. szám.
kig. 1892.

Árlejtési hirdetmény.

A községben felállítandó népiskolai 5 ik tanterem
felépítésének biztosítása végett **folyó évi május hó
6-ik napján délelőtt 9 órakor** Veprovác község
házának tanácstermében (szóbeli és írásbeli) árlejtés fog
tartatni.

Az építkezési előirányzat: 1155 frt 03 kr.

Megjegyztetik, hogy az egész munkát nem egy-
ben, hanem a kőműves-, ác- és kovács-munka 843 frt
03 kr előirányzattal, az asztalos-, lakatos- és tveges-
munka 312 frt előirányzattal külön fog árlejtés alá
bocsátatni.

Írásbeli ajánlatok az árverés napjának reggeli 1/2 9
órájáig fogadhatók el a községi jegyzői irodában.

Árlejtetni kívánók tartoznak az árlejtés előtt az
előirányzat 10%-ának megfelelő óvadékokat készpénzben
vagy óvadékképes értékpapírokban a község pénztárá-
ban elhelyezni, illetve az írásbeli ajánlatához csatolni.

A vármegyei törvényhatóság által 1549./közgy.
1891. szám alatt jóváhagyott árlejtési terv és költség-
vetés és a közelebbi feltételek a hivatalos órák alatt
Veprovác község jegyzőjénél megtekinthetők.
Veprovác, 1892. április hó 20-án.

Sauer Alajos, **Zveig József,**
közs. jegyző. 2-2 közs. bíró.

**Legfinomabb
fehér meszet.**

**Szállit vagonrakmányokban is révi
mészégetéséből**

**Friedmann Benő
NAGYVÁRADON.** 6-1

510. szám.
1892.

Árlejtési hirdetmény.

Turia község képviselőtestületének folyó évi
ápril hó 10-én tartott közgyűlésében 11. sz. a.
hozott határozata értelmében a község-házán és a 4
iskolaépületen többrendbeli javítások foganatba
vétetni fognak, amely javítások kőműves és asz-
talos munkát igényelnek.

Ezen munka költségvetés szerint 876 frtra
irányoztatván elő, amelytől az árlejtés alkalmával
bánatpénz címén 10% az illető árverező által
leteendő.

Az árlejtés folyó évi május hó 5-ik
napján d. e. 9 órakor a község-házánál fog
megtartatni.

A költségvetés naponta a jegyzői irodában
megtekinthető.

Kelt Turian, 1892. évi ápril hó 20-án.

Bíró hiv. távol:
Sztojkovits, **Tomity Szima,**
jegyző. 2-2 közs. esküdt.

139. szám.
1892.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c.
102. §-a értelmében ezennel közbirré teszi, hogy a
titeli kir. járásbíró-ság 709. számú végzése által a Cser-
venkai mezőgazdasági népbank javára Spannagel József
Kovil szent-iváni lakos ellen 100 frt tőke, ennek 1891.
évi április hó 29. napjától számítandó 6% kamatai és
eddig összesen 47 frt 56 kr perköltség követelés
erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával
bíróilag lefoglalt és 397 frtra becsült szobabutorokból
álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 841. számú kiküldést ren-
delő végzés folytán a helyszínen, vagyis Kovil-Szent-
Ivánon, alperes lakásán leendő eszközzésére 1892. évi
május hó 2. napjának délutáni 2 órája határidőül kitű-
zetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly meg-
jegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok
ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értel-
mében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni
fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi
LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint
lesz kifizetendő.

Kelt Titelen, 1892. évi április hó 22-én.

Vigh Aladár,
kir. bir. végrehajtó.

314. szám.
1892.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c.
102. §-a értelmében ezennel közbirré teszi, hogy a
zombori tek. kir. járásbíró-ság 3019/1892. számú vég-
zése által Patczák József és fiai siklósi cég javára
Allaga Gáspár ns militicsi lakos ellen 315 frt tőke,
ennek 1890. évi január hó 1. napjától számítandó 6%
kamatai és eddig összesen 54 frt 97 kr perköltség és
5 frt 40 kr hirlapi hirdetési díj követelés erejéig elren-
delt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróilag felül-
foglalt és 396 frt 20 krra becsült butor- és ágyneműek,
lovak és egyéb háziesszközökből álló ingóságok nyil-
ványos árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 3164/1892. sz. kiküldést ren-
delő végzés folytán a helyszínen, vagyis Ns.-Militicsen
alperes lakásán leendő eszközzésére 1892. évi május
hó 6-ik napjának délutáni 3 órája határidőül kitűze-
tik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegy-
zéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen
árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a
legnagyobb ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi
LX. t. c. 108. §-ban megállapított feltételek szerint
lesz kifizetendő.

Kelt Zomborban, 1892. évi április hó 25-én.

Cservenka Lajos,
kir. bir. végrehajtó.